

3.9. DISORGANIZERS OF TIME AS AN OBSTACLE TO THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE INDIVIDUAL

3.9. ДЕЗОРГАНІЗАТОРИ ЧАСУ ЯК ПЕРЕШКОДА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Сталий розвиток особистості передбачає гармонійний баланс між її прагненнями, намірами, вчинками та можливостями, що відкриваються перед нею. Сьогодення відкриває перед всіма людьми безліч перспектив та реальний темп життя вимагає від них уміння слідкувати за плином часу під час роботи, розподіляти пріоритетні цілі в часі, швидко реагувати на різні складні ситуації та раціонально використовувати час. В усіх видах діяльності людині так чи інакше потрібно набути вміння орієнтації в часі, і взагалі відчутті часу. Почуття часу спонукає людину бути організованою, зібраною, допомагає берегти час, продуктивно його використовувати, бути точним та збалансованим. Проблематика вивчення часу є актуальною для будь-якого періоду онтогенезу, особливо вона значущою стає в юнацькому віці. Адже часовий чинник є одним із ключових у становленні й розвитку особистості, він мобілізує весь її внутрішній потенціал та сприяє особистісному та професійному самовизначенню.

Питання сприйняття, організації та регуляції часу, його значення в становленні людини, завжди цікавило науковців. Більш детально це висвітлено в працях К. Абульханово-Славську, Т. Березіну, Л. Виготського, Є. Головаху, Ф. Зімбардо, В. Ковальова, О. Кронік, О. Кузьміна та ін. Тобто дослідження феномена часу було й залишилось актуальним та ще більшої уваги привертає питання дезорганізаторів часу в юнацькому віці. Саме вони, зазвичай, стають основною перешкодою в досягненні цілей юних особистостей.

У психологічній літературі можна знайти достатню кількість концепцій та теорій, що розкривають підходи особистісної організації часу. Питання організації часу життя вперше було досліджене В. Ляудіс. Вона розглядала організацію часу як закономірну етапність вчинків. Першим етапом була організація часу дії, другим – організація часу діяльності, і третім – організація часу всієї життєдіяльності людини. Тільки пройшовши всі зазначені етапи у люди формується позитивне ставлення до часу як до цінної, значущої частини життя³²².

На думку К. Абульханово-Славської та Т. Березіної, особистісна організація часу життя – це така здібність особистості, яка розкриває її вміння планувати власну діяльність, сконцентруватись на головному при досягненні цілей, регулювати життя в цілому та підпорядковувати його відповідно до актуальних життєвих ситуацій³²³. Дещо інше трактування цього явища мав В. Ковальов: він пов'язував організацію часу життя з формуванням часового кругозору особистості й розвитком особистісної рефлексії, з набуттям життєвого досвіду і появою сукупності часових перспектив³²⁴.

В будь-якому випадку проблема особистісної організації часу розглядається через призму загальної якості життя у всій повноті його аспектів. Людина з кожним життєвим досвідом, з новим знайомством збагачує свій внутрішній світ, доходить висновків, щодо того як правильно регулювати власний час аби він приносив результат та наповнення. Це не простий процес, що вимагає від особистості організованості, відповідальності, сконцентрованості та цілеспрямованості. Адже ефективна організація часу є найважливішою умовою оптимальності, насиченості та задоволеності від життя людиною. Вміння планувати власне майбутнє формує в особистості чітке уявлення власних цілей та пріоритетів, як наслідок, усвідомлення основних шляхів їх реалізації задля досягнення єдиного задуму чи

³²² Клименко Ю. О. Самоорганізація часу життя як особливе утворення особистості. Психологія і особистість. 2015, № 2 (8), Ч. 2, С. 113-123.

³²³ Абульханово-Славская К. А. Время личности и время жизни. Санкт Петербург: Алетейя, 2001, 304 с.

³²⁴ Ковалев В. И. Особенности личностной организации времени жизни. Гуманистические проблемы психологической теории. Москва, 1995. С. 179-185.

основної життєвої мети. Вони допомагають юній особистості усвідомлювати своє місце в житті, вимальовувати власне майбутнє та прогнозувати значущі події.

Саме у юнацькому віці уперше в самосвідомість усвідомлено входить чинник часу. Передусім з віком помітно прискорюється суб'єктивна швидкість плину часу. Ця тенденція, розпочавшись в юнацтві, потім триває і у дорослому, і в літньому віці. Розвиток часових уявлень пов'язаний з розумовим розвитком і зміною загальної життєвої перспективи. Якщо дитина живе переважно теперішнім, то юнак – майбутнім. Підлітки ще сприймають час дискретно, він обмежений для них безпосередньо минулим і теперішнім, а майбутнє здається буквальним, безпосереднім продовженням сьогодення. У юності часовий горизонт розширюється як углиб, охоплюючи віддалене минуле і майбутнє, так і вшир, включаючи вже не лише особисті, але і соціальні перспективи. Це пов'язано з переорієнтацією юнацької свідомості із зовнішнього контролю на внутрішній самоконтроль і зі зростанням потреби в досягненні поставлених цілей.

Усвідомлення швидкоплинності часу, змушує молодих людей більш серйозно ставитись до власного майбутнього, до життєвих цілей та взагалі життєвого шляху. Ідеальний світ юнаків з часом починає ставати більш реалістичним, що спонукає їх до самооцінки, перегляду засвоєних у дитинстві цінностей, розуміння вічних, осмислення життєвих суперечностей, криз та успіхів власного розвитку³²⁵.

У юності бере початок індивідуальний спосіб організації часу життя, що передбачає спрямування всіх вольових дій на подолання обставин власного життя та діяльності. Це складний процес, який супроводжується внутрішніми конфліктами, тривогами, сумнівами і взагалі вимагає чіткого контролю часу, усіх душевних, фізичних сил людини. Саме проблема ефективного використання часу на сьогодні є особливо значущою для студентської молоді, через те, що успішність опанування професією залежить від продуктивної організації особистого часу. Уміння раціонально розподіляти час залежить від багатьох факторів, зокрема таких як: оцінки ситуації, що склалася, планування кроків задля її реалізації з урахуванням часових меж, контроль часу на виконання того чи іншого кроку. Не менш важливим є також індивідуально-типологічні і особистісні характеристики людини.

Взагалі, поняття «дезорганізація» (desorganisation) в перекладі означає порушення порядку, розлад. Особистісні дезорганізатори часу – характеристики особистості, що призводять до неефективного використання часу і непродуктивної організації діяльності. Результатом дії дезорганізаторів часу є розбалансована в часі поведінка людини.

На думку О. Кузьміної, можна виокремити п'ять основних дезорганізаторів часу, а саме: ціннісно-сміслові дезорганізатори, які вказують на те, чи відсутні у людини цілі чи наміри в житті, бачення особистих перспектив; мотиваційні дезорганізатори описують наскільки у людини проявляється байдужість до життя і роботи, бажання досягаються результатів; організаційні дезорганізатори показують технічну сторону діяльності й дозволяють оцінити, чи проявляються вміння встановлювати черговість дій, здатність тривалий час зосереджуватися і працювати над однією проблемою; емоційна апатія, вона спрямована на оцінку показників втоми та не бажання проявляти будь-яку активність; емоційна напруга дозволяє визначити ступінь прояву почуття емоційної напруги при роботі, навчанні, певних труднощах і нестачі часу³²⁶.

Це не весь перелік можливих дезорганізаторів часу, тому їх вивчення є досить актуальним, адже вони мають великий вплив на процес розвитку людини. Особистість все життя перебуває в процесі життєвої трансформації, особливо це відчувається в юнацькому віці. Він є сенситивним періодом для формування навичок організації життя у часі. Особливо актуальною потребою сьогодення є вивчення дезорганізаторів часу серед молоді, адже саме наявність таких поглиначів і є репероною всебічного розвитку особистості.

³²⁵ Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія. Київ: Просвіта, 2001. С. 245-256.

³²⁶ Кузьміна О. В. Методика діагностики личностных дезорганизаторов времени. Психологические исследования: электрон. науч. журн. 2011, N 6 (20). С. 12.

Це й обумовило наше дослідження, метою, якого стало з'ясування загального сприйняття часу та основних його дезорганізаторів у юнацькому віці. Опитування було проведено на базі Бердянського державного педагогічного університету. Вибірку склали 42 здобувачі освіти спеціальності 053 «Психологія».

Першим психологічним інструментом в нашому експерименті була методика дослідження «Часові децентрації», що передбачала визначення часової спрямованості людини, виявлення асиметрії «індивідуального часу». Випробовуваним пропонувалось 3 шкали з твердженнями «Я живу минулим», «Я живу сьогодні», «Я живу майбутнім». Головним показником адекватності відчуття, переживання часу являється збіг особистого часового центру з хронологічним сьогодні, а причиною неадекватності є часові децентрації, пов'язані з орієнтацією на минуле і майбутнє. Зазначена методика дозволила визначити відсоткове співвідношення серед всіх досліджуваних по орієнтації на минуле, теперішнє чи майбутнє. Результати тестування наведені в Рис. 1.

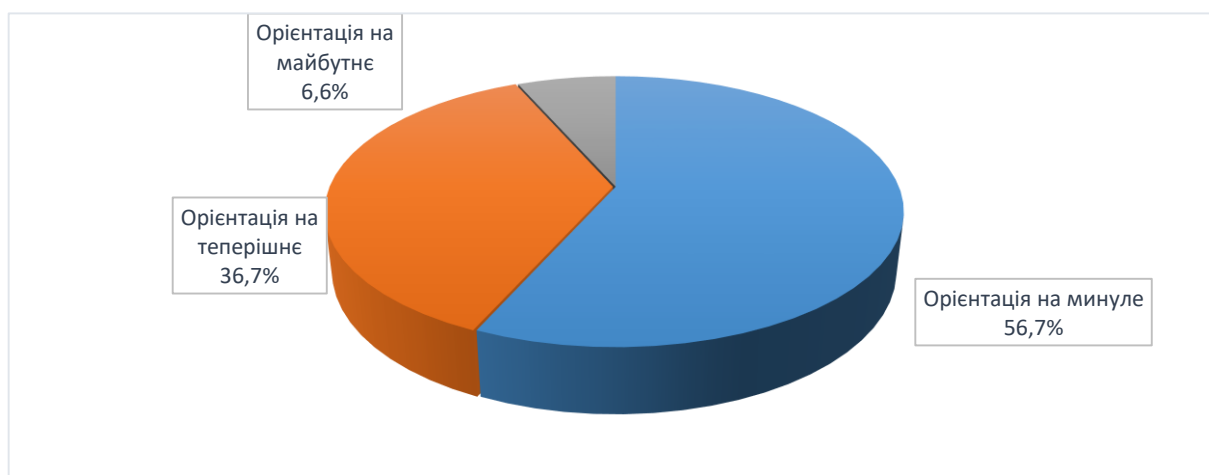

Рис. 1. Діаграма часових децентрацій

З Рис. 1. видно, що в 56,7% досліджуваних переважає орієнтація на минуле це, можна пояснити тим, що саме сфера минулого є певним особистісним ресурсом для набуття умінь прогнозування та планування майбутнього, завершенням особистісного самовизначення. Минуле насичене подіями, які різною мірою пов'язані з попередніми етапами онтогенезу, тобто для досліджуваних, воно в цілому характеризується як психологічно благополучне. У 36,7% – орієнтація на теперішнє, що вказує на звуження часової перспективи, нездатність бачити перспективу справжнього часу, але для тих респондентів в яких переважає зазначена орієнтація теперішній час сприймається як функціональний та дієвий. І лише у 6,6% респондентів простежується орієнтація на майбутнє, вони мають особисті уявлення, очікування і плани на фоні осмислення реальності, критичного відношення до минулого досвіду, переважання позитивного відношення до майбутньої часової децентрації.

Проведення другої «Методики діагностики особистісних дезорганізаторів часу» обумовили результати спостереження за досліджуваними вказують на їх розбалансоване ставлення до часу, тобто можна припустити, що є певні чинники, які спонукають цьому явищу, вони виступають своєрідними дезорганізаторами. Результатом дії особистісних дезорганізаторів часу є розбалансована в часі поведінка людини. до теорії діяльності та концепції смислової регуляції психічних станів можна виділити особистісні показники по шкалах, що зумовлюють результативність діяльності людини. Отриманні результати були проаналізовані по курсах навчання, щоб прослідкувати закономірність прояву тих, чи інших дезорганізаторів часу відповідно до курсу.

При обробці кількісних даних першого курсу було з'ясовані наступні результати, що висвітлені у Таблиці 1.

Таблиця 1. Показники особистісних дезорганізаторів часу першокурсників

Шкали	Рівні		
	Високий рівень, %	Середній рівень, %	Низький рівень, %
Ціннісно-сміслові дезорганізатори	18,2	36,4	45,4
Організаційні дезорганізатори	18,2	45,4	36,4
Мотиваційні дезорганізатори	9,2	45,4	45,4
Емоційна апатія	27,3	63,6	9,1
Емоційна напруженість	27,3	54,5	18,2

Із результатів Таблиці 1 ми бачимо, що серед першокурсників переважають середні показники прояву основних дезорганізаторів часу. Проте варто зазначити, що з поміж всіх шкал найбільшу увагу привертають емоційна апатія та емоційна напруженість. Так вони на високому рівні притаманні для 27,3% респондентів. Це є свідченням того, що найбільшими поглиначами часу для цієї категорії досліджуваних стали вияв втоми, при прагненні проявляти будь-яку активність, а також наявність почуття емоційної напруги при роботі, обмеженості і брак часу. Такі стани є притаманними для першокурсників, адже вони тільки адаптуються до нових вимог, обставин, людей та взагалі темпу життя. Також привертають увагу високі показники у 18,2% досліджуваних, щодо ціннісно-сміслових та організаційних дезорганізаторів. Це знов ж таки говорить про те, що їм тяжко призвичаїтись до нового режиму життя, їм ще притаманні роздуми з приводу того, чи вірний вони зробили вибір відносно майбутньої професії. Особливої корекції такі показники не потребують, адже вони самостійно будуть подоланні через певний проміжок часу. Свідченням цього є отримані результати другокурсників, які зазначені в Таблиці 2 та вказують на наявність ряду дезорганізаторів часу.

Таблиця 2. Показники особистісних дезорганізаторів часу другокурсників

Шкали	Рівні		
	Високий рівень, %	Середній рівень, %	Низький рівень, %
Ціннісно-сміслові дезорганізатори	-	66,7	33,3
Організаційні дезорганізатори	11,1	55,6	33,3
Мотиваційні дезорганізатори	-	66,7	33,3
Емоційна апатія	33,3	55,6	22,2
Емоційна напруженість	55,6	22,2	22,2

З отриманих даних видно, що у другокурсників майже всі дезорганізатори часу мають середні показники, це вказує на те, що все-таки в їхньому житті присутні ситуації в яких всі ці поглиначі можуть себе проявити. На відміну від першокурсників, для цієї вибірки досліджуваних такі дезорганізатори часу як ціннісно-сміслові та організаційні майже зведені до нуля. Однак, слід зазначити, що найбільшим фактором, який вибиває їх з часової рівноваги стала емоційна напруга, у 55,6% досліджуваних вона отримала високий рівень прояву. Це вказує на те, що й на другому курсі студентам через великий обсяг навчального навантаження не завжди вдається правильно розподілити свій час, аби не відчувати його обмеженості і брак при підготовці до занять. Та при чіткій організації власного часу вони можуть спокійно подолати цей поглинач часу.

Щодо результатів третьокурсників, то вони мають дуже схожі кількісні дані, як і в другокурсників. Більш детально з отриманими кількісними даними щодо особистісних дезорганізаторів часу можна познайомитися з Таблиці 3.

Аналіз отриманих результатів свідчить, що всі дезорганізатори, в переважній більшості, мають середні показники, а це є прямим свідченням того, що ця вибірка респондентів має високий потенціал самостійного подолання дезорганізаторів часу, в них є достатньо для цього знань, умінь та професійних навичок. Проте вони потребують підтримки та сприяння зі сторони більш досвідчених людей, які можуть допомогти їм розпізнавати та

долати дезорганізатори часу, що з'являються. І тільки така своєчасна та ефективна робота може всі середні показники перевести в низькі.

Таблиця 3. Показники особистісних дезорганізаторів часу третьокурсників

Шкали	Рівні		
	Високий рівень, %	Середній рівень, %	Низький рівень, %
Ціннісно-сміслові дезорганізатори	10	80	10
Організаційні дезорганізатори	10	60	30
Мотиваційні дезорганізатори	-	50	50
Емоційна апатія	10	70	20
Емоційна напруженість	20	50	30

Якщо аналізувати особистісні дезорганізатори часу четвертокурсників, то переважна більшість показників мають середні значення. Однак, є ряд поглиначів часу, що привертають особливу увагу, щоб їх розглянути звернемося до Таблиці 4.

Таблиця 4. Показники особистісних дезорганізаторів часу четвертокурсників

Шкали	Рівні		
	Високий рівень, %	Середній рівень, %	Низький рівень, %
Ціннісно-сміслові дезорганізатори	25	41,7	33,3
Організаційні дезорганізатори	8,3	66,7	25
Мотиваційні дезорганізатори	16,7	58,3	25
Емоційна апатія	25	58,3	16,7
Емоційна напруженість	8,3	75	16,7

Із результатів таблиці ми бачимо, що четверта частини досліджуваних мають високий рівень прояву ціннісно-сміслових, мотиваційних дезорганізаторів, а також емоційної апатії. В сукупності це вимальовує картину того, що у старшокурсників відсутні цілі чи уявлення щодо власного життя, бачення особистих перспектив, чітко простежується байдужість до життя і роботи, небажання досягати результату та все це супроводжується пасивністю та втомою. Така ситуація кардинально відрізняється від попередніх курсів. Перебуваючи на останньому курсі навчання відбувається перехід від навчальної діяльності до професійної, пізнавальна мотивація розпадається, у студентів з'являється розуміння того, що їх життя скоро зміниться, вимагаючи від них нових кроків, досягнень та рішень. Проте не всі вони готові до таких змін, саме це й викликає в них глибокі переживання та занурення в свій внутрішній світ, всі ці роздуми й хвилювання поглинають багато їхнього часу.

Виходячи з отриманих емпіричних даних, ми бачимо, що серед досліджуваних переважає орієнтація на минуле, а показники щодо дезорганізаторів часу мають середні значення. Це вказує на те, що в них не має готовності повністю брати на себе відповідальність за планування та контроль власного особистого організованого часу, а це, своєю чергою, обумовлює необхідність розробки програми щодо ефективного планування часу та подолання діагностованих та можливих дезорганізаторів часу в юнацькому віці. Наведемо приклади деяких вправ з цієї програми.

Вправа «Планування за методом Б. Франкліна». Метою цієї вправи є формування потреби у плануванні. В ході її виконання учасникам пропонується письмово визначити свої життєві цінності, цілі та плани відповідно до рівнів планування, представлених у моделі Б. Франкліна: 1 рівень – життєві цінності; 2 рівень – глобальна мета; 3 рівень – генеральний план; 4 рівень – довгостроковий план на 4-5 років; 5 рівень – короткостроковий план на декілька місяців та тижнів; 6 рівень – план на день. Такий ієрархічний спосіб організації та планування життєвих задач є ефективним у процесі конкретизації цілей та завдань. Після заповнення таблиці планування пропонується обговорення та корекція плану роботи³²⁷.

³²⁷ Кипнис М. Большая книга лучших игр и упражнений для любого тренинга. Москва: АСТ, 2016. С. 288-292.

Наступною є вправа «Лінія життя», що передбачає визначення стратегій майбутнього, використовуючи позитивні емоції з минулого. Учасникам пропонується уявити на підлозі лінію свого життя. Потім вони мають стати на те місце лінії, де знаходиться їх теперішнє. Після чого психолог радить пригадати приємну подію минулого і стати на те місце, коли вона відбулася. Як тільки психолог забезпечує супровід «якоріння» приємних емоцій минулого, він пропонує звернутись до своїх записів, в яких показані поставлені цілі і стати на місце на лінії, яке відповідає термінам цих подій. На цьому місці відбувається актуалізація «якорів». Так кожен учасник проходить свою «лінію життя» і «переносить» позитивні емоції вздовж цієї лінії.

Надзвичайно сильним інструментом, що дозволить відчути внутрішні зміни та розвиток у часі є вправа «Плин часу». Учасникам рекомендується завести щоденник особистого розвитку та щовечора записувати в нього те, що зробили за день. Вранці необхідно перечитати всі записи та проаналізувати їх. У щоденник варто заносити не тільки конкретні справи, а й відносини. Для аналізу дня рекомендовано дати відповіді на наступні запитання: Що було зроблено правильно? Що неправильно? Що не було зроблено, але могло бути зроблено? Що слід зробити? Це дозволяє не починати кожен день заново, а додавати до нового дня напрацювання дня минулого і так далі. Для початку варто виконувати цю роботу протягом трьох днів. Навіть за такої короткої період відчується значний прогрес.

Ще однією не менш результативною є вправа «Куди йде час?» за допомогою метафоричних асоціативних карток «Сила часу». Вона може бути рекомендованою як для групової, так індивідуальної роботи. Призначена для підвищення рівня відповідальності за своє життя і пошуку додаткового часового ресурсу, а також дозволяє зрозуміти, що сприяє «витоку» часу, і отримати цілком відчутний результат у вигляді додаткового часу, необхідного на «страждають» сфери життя (особисте життя, сім'ю, відпочинок, духовне зростання та ін.). Спочатку психолог дає інформацію про тимчасові поглиначі часу, які можуть бути. Далі учасникам пропонується у відкриті обрати 2-3 карти, які можна пов'язати з поглиначами часу та описати їх. Після на кожну карту з попереднього пункту наосліп обирається по дві карти. Вони визначають, які варіанти усунення наявного тимчасового поглинача та яким чином з їх допомогою можна отримати додатковий часовий резерв. Для кращого запам'ятовування отриманої картини, рекомендовано фотографувати карти і записати висновки в блокнот.

Ми навели приклад лише деяких вправ за допомогою яких можливо скорегувати ставлення молоді до часу та знайти шляхи подолання найпоширеніших дезорганізаторів часу. Проведене дослідження в цілому вказує на те, що сучасна молодь розуміє важливість ефективної організації особистого часу, що буде приносити позитивні результати в їхнє життя. Для цього в них є внутрішні ресурси, бажання та усвідомлення важливості роботи над цим питанням, задля того, щоб стати успішною, конкурентною та всебічно розвинутою особистістю, яка чітко йде до своєї мети, вміло керує власним життям та дорогоцінним часом.

Література

1. Абульханово-Славская К. А. Время личности и время жизни. Санкт-Петербург: Алетейя, 2001, 304 с.
2. Кипнис М. Большая книга лучших игр и упражнений для любого тренинга. М.: АСТ, 2016. С. 288-292.
3. Клименко Ю. О. Самоорганизация часу життя як особливе утворення особистості. Психологія і особистість. 2015, № 2 (8), Ч. 2, С. 113-123.
4. Ковалев В. И. Особенности личностной организации времени жизни. Гуманистические проблемы психологической теории. Москва, 1995. С. 179-185.
5. Кузьмина О. В. Методика диагностики личностных дезорганизаторов времени. Психологические исследования: электрон. науч. журн. 2011, N 6 (20). С. 12.
6. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія. Київ: Прогрес, 2001. 416 с.

ABOUT THE AUTHORS

Part 1. FEATURES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN ECONOMIC AND FINANCIAL SPHERES

1.1. Nataliia Havrilenko – PhD in Economics, Associate Professor, Pervomaisk Branch of the National University of Shipbuilding named after Admiral Makarov, Pervomaisk, Ukraine

1.2. Liudmyla Zveruk – PhD in Economics, Associate Professor, Kyiv Cooperative Institute of Business and Law, Kyiv, Ukraine

1.3. Raisa Kvasnitska – Doctor in Economics, Professor, Khmelnytsky National University, Khmelnytsky, Ukraine

Maria Tarasyuk – Postgraduate Student, Khmelnytsky National University, Khmelnytsky, Ukraine

1.4. Oksana Kuzmenko – PhD in Economics, Associate Professor, State University of Infrastructure and Technologies, Kyiv, Ukraine

1.5. Tatyana Lisyuk – PhD in Economics, Associate Professor, Lesya Ukrainka Eastern European National University, Lutsk, Ukraine

Oksana Tereshchuk – PhD of Geographical Sciences, Associate Professor, Lesya Ukrainka Eastern European National University, Lutsk, Ukraine

Yevtushyk Yuliia – Student, Lesya Ukrainka Eastern European National University, Lutsk, Ukraine

1.6. Olha Ovsiienko – PhD in Economics, Associate Professor, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine

Olena Chupryna – PhD in Economics, Associate Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine

1.7. Tatiana Oklander – Doctor in Economics, Professor, Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odesa, Ukraine

Oksana Osetian – Senior Lecturer, Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odesa, Ukraine

Tatiana Secunda – Master, Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odesa, Ukraine

1.8. Yuri Pozdnyakov – Leading Expert Appraiser, Expert Council Deputy in Lviv District, Ukrainian Appraisers Association Member, Lviv, Ukraine

Yuri Sadovento – Appraiser, Ukrainian Appraisers Association Member, Lviv, Ukraine

1.9. Alexander Sklyarenko – Scientific Researcher, Lashkaryov Institute of Semiconductor Physics National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

1.10. Alla Stepanova – PhD in Economics, Associate Professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

1.11. Olena Chukurna – Doctor in Economics, Associate Professor, Odesa National Polytechnic University, Odesa, Ukraine

1.12. Oksana Yashkina – Doctor in Economics, Associate Professor, Odesa National Polytechnic University, Odesa, Ukraine

Roman Odinokov – Odesa National Polytechnic University, Odesa, Ukraine

Part 2. EDUCATION AS A FACTOR FOR THE IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN SOCIETY

2.1. Marta Mashevska – Senior Lecturer, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Volodymyr Mashevskyi – Independent Economic Consultant, Lviv, Ukraine

2.2. Anatolii Zychkov – Senior Lecturer, Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih, Ukraine

Valentina Zychkova – Methodology Teacher, Municipal Extra-Curricular Educational Institution „Centre of Young Engineers of Pokrovskyi District” in Kryvyi Rih City Council, Kryvyi Rih, Ukraine

2.3. Irina Sokolova – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Ukrainian Engineering-Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

Anna Kolchyhina – PhD of Psychological Sciences, Associate Professor, Ukrainian Engineering-Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

Halyna Datsun – Senior Lecturer, Ukrainian Engineering-Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

2.4. Viktoriia Fedoryk – Assistant, Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, Ukraine

2.5. Leonid Tsubov – PhD of Historical Sciences, Associate Professor, Institute of Entrepreneurship and Perspective Technologies Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Oresta Shcherban – PhD in Economics, Associate Professor, Institute of Entrepreneurship and Perspective Technologies Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Nataliya Shcherban – Lecturer, Institute of Entrepreneurship and Perspective Technologies Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

2.6. Tetiana Shadrina – PhD in Philology, Associate Professor, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

Part 3. HUMANITARIAN ASPECTS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

3.1. Olena Sakhnenko – Head's Assistant, Poltava Scientific Research Forensic Center of the MIA of Ukraine, Poltava, Ukraine

Olha Marchyshynets – Senior Specialis, Poltava Scientific Research Forensic Center of the MIA of Ukraine, Poltava, Ukraine

3.2. Yuliia Bilotserkivska – PhD of Psychological Sciences, Associate Professor, Ukrainian Engineering-Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

Andrei Zlotnikov – PhD of Psychological Sciences, Senior Researcher, Senior Lecturer, Ukrainian Engineering-Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

Halyna Datsun – Senior Lecturer, Ukrainian Engineering-Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

3.3. Hanna Vusyk – PhD in Philology, Associate Professor, Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, Ukraine

Nelya Pavlik – PhD in Philology, Associate Professor, Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, Ukraine

3.4. Mariana Lykova – Postgraduate Student, Practical Psychologist, Ukrainian Engineering-Pedagogics Academy, Kharkiv Gymnasium # 116 Kharkiv City Council, Kharkiv, Ukraine

3.5. Viktoriia Lipych – PhD in Philology, Associate Professor, Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, Ukraine

Olha Popova – PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, Ukraine

3.6. Nataly Moskvina – Practical Psychologist, Communal Establishment «Mariupol educationatunil «Lyceum school № 14» Mariupol City Council Donetsk region», Mariupol, Ukraine

Vladislava Butenko – Student, Communal Establishment «Mariupol educationatunil «Lyceum school № 14» Mariupol City Council Donetsk region», Mariupol, Ukraine

3.7. Nataly Moskvina – Practical Psychologist, Communal Establishment «Mariupol educationatunil «Lyceum school № 14» Mariupol City Council Donetsk region», Mariupol, Ukraine

Ekaterina Verbickaya – Student, Communal Establishment «Mariupol educationatunil «Lyceum school № 14» Mariupol City Council Donetsk region», Mariupol, Ukraine

3.8. Oksana Poliakova – PhD in Philosophy, Lecturer, National University of Civil Defense of Ukraine, Kharkiv, Ukraine

Igor Poliakov – PhD of Psychological Sciences, Associate Professor, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», Kharkiv, Ukraine

3.9. Nataliia Serdiuk – PhD of Psychological Sciences, Senior Lecturer, Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, Ukraine

3.10. Ihor Fedorov – Senior Lecturer, Oleksandr Dovzhenko Hluhiv National Pedagogical Univerity, Hluhiv, Ukraine

3.11. Volodymyr Shevchuk – Doctor in Economics, Professor, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Kyiv, Ukraine